

Ле Корбизје

ПУТОВАЊЕ НА ИСТОК

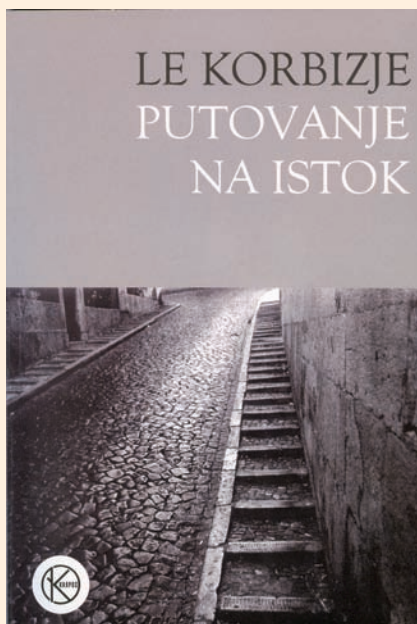
Издавач: КАРПОС, ЛОЗНИЦА, 2008..

Ле Корбизје архитекта, сликар, писац који је полемисао са светом око себе, увекрадознао, критичан, ангажован. Таквог Корбизијеа јелако препознати у његовим раним писањима где се види његов истраживачки дух. Онај креативни ће доћи касније. Ново издање књиге „Путовање на исток“ у издању Карпоса из Лознице које је помогла Швајцарска фондација за културу Pro Helvetia и уз превод са француског Светлане Самуровић је један мали поклон нашој читалачкој публици.

Иако је Ле Корбизје тада имао 23 године ово прво велико путовање као и она каснија ће много значити за његов однос према архитектури у целисти. У овој књизи он се занима за људе, народе, државе покушавајући да схвати однос између природе, традиције, друштвених околности, понашања архитектуре и уметности.

Видан је младалачки дух писца који у својем спису, који је изворно био дневник са путовања често пише асоцијативно, више него хронолошки, вршећи на тај начин њему својеврсну упоредну анализу крајева, људи, природе и артефакта.

Оно што остаје најупечатљивије из ове књиге је трагање за архетиповима: "Морали смо да побегнемо од надируће и прљаве "европеизације" у мирно уточиште где је, ослабљена скоро уништена, опстала велика народна традиција". Опчињеност рукотворинама из подунавских земаља, народном архитектуром и обичајима исказао је поетским речником: "Ако се уметност уздигне изнад наука, то је управо због тога што насупрот њима, она подстиче сензуалност и буди дубоке одјеке у психичком бићу"... "Тако ова традиционална уметност, као стално топло миловање обухвата читаву

земљу покривајући је истим цветовима који уједињују и мешају расе, климе и места".

Оваквих и сличних запажања у књизи има доста с обзиром да је Ле Корбизје са својим пријатељем из Берлина Аугустом Клипштајном на путовању обишао Берлин, Дрезден, Праг, Беч, Вак, Будимпешту, Бају, Ђурђу, Београд, Књажевац, Ниш, Букурешт, Трново, Габрово, Шипку, Казанлик, Адријанополис, Родосто, Константинопољ, Бурсу, Дафни, Атос,

Солун, Атину, Итеју, Делфи, Патрас, Бриндизи, Напуљ, Помпеју, Рим, Фиренцу, Луцерн.

Врло велика разноликост утисака га је навела да заврши путовање пре него је видео све жељено, али што ће урадити на каснијим путовањима. Књигу завршава реченицама: "Па ипак пишем са очима које су виделе Акропољ, и ја ћу отићи радостан.

Ох!

Светло!

Мермер!

Једнобојност!"

И на крају: "Радост ме обузима када се присећам и веома ме уздигне то што носим слике таквих ствари као нови део свог бића, убудуће неодвојив". С обзиром да је текст у овом облику приређена за штампу 1965. наведена констатација га је пратила цео живот.

Ова књига је доказ да занимљиви људи, креативни ствараоци, колико год изазивали опречне судове о резултатима свог рада увек побуђују занимање за оно што су мислили, рекли и остварили и остављају дубоке печате у култури.

Игор Марић